

Fællesskaber *om børn & mellem børn*

Anja Hvidtfeldt Stanek

cand. mag i pædagogik og psykologi
stud. ph.d. og post.doc. i psykologi

Institut for psykologi og uddannelsesforskning
ved Roskilde Universitet

E-mail: stanek@ruc.dk

Pointer for oplægget

Børn må forstås ud fra:

- ✗ De sammenhænge de indgår i
- ✗ De betingelser de har for at deltage - ud fra deres deres handlemuligheder
- ✗ At de lever deres liv på tværs af steder.

Pointerne præsenteres gennem eksempler fra:

- ✗ Børneobservationer: Hvad *gør* børnene?
- ✗ Børneinterviews: Hvad siger børnene selv?

Betingelser for deltagelse

Betingelser for deltagelse

Børn som medskabere af
hinandens deltagelsesmuligheder

Børn som hinandens betingelser

Betingelser for deltagelse

BHKL: Han ved ikke hvad det er vi skal lave, han forstår ikke opgaverne, han falder ud. Han sidder somme tider og kigger ud af vinduerne. Så kan han, altså hvis man spørger ham præcist – fx i den der rime-ting vi lige har lavet – så spurgte jeg ham på et tidspunkt præcist "hvad øh har du et forslag?", og der kom han bare med et svar! Men det virker som om han keder sig. Altså sådan en blanding af at han keder sig og udfald og

TP: Sådan lidt rastløshed ik'

BHKL: Jo, det har han også. Han sidder sådan lidt og nulre med ting hele tiden. Hans hænder skal helst placeres på lårene eller hvor man nu kan få dem placeret hvis man gerne vil have hans opmærksomhed.

TP: jeg tænker på ham som en dreng der er meget motiveret for at lære noget hvis han får den der ro og ramme omkring sig.

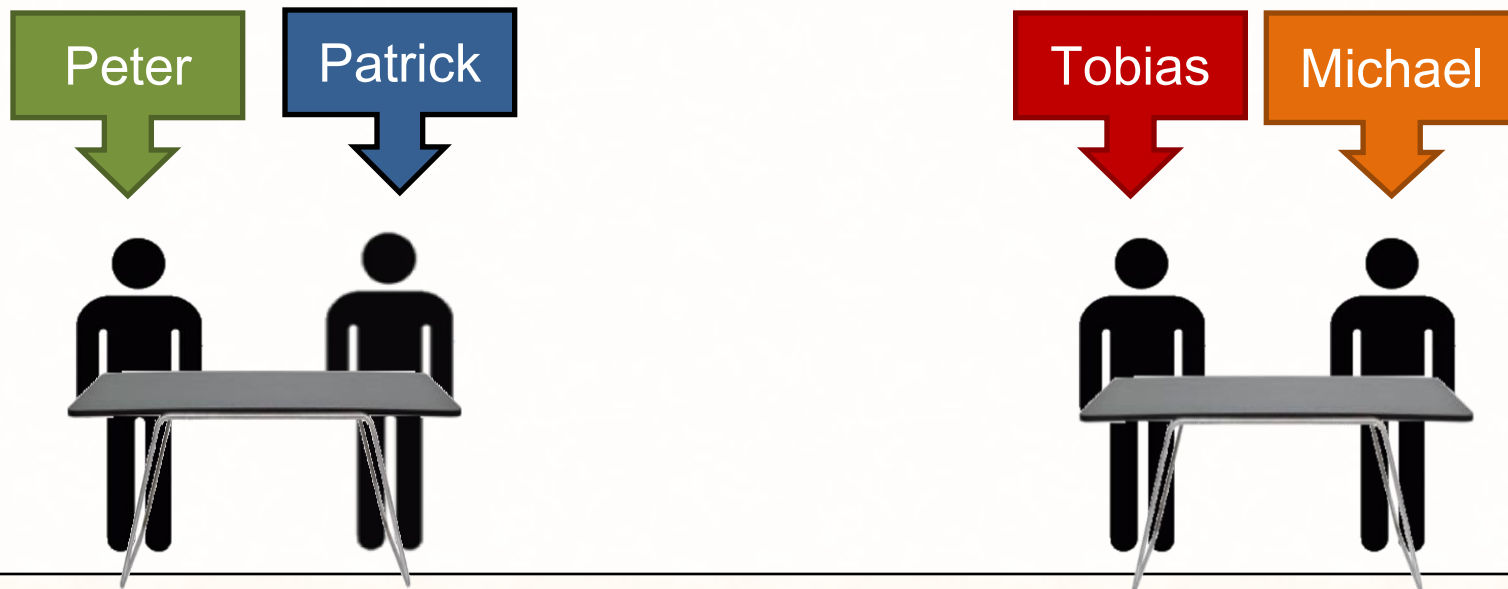
BHKL: Det tror jeg også.

Strukturer som betingelser for børns deltagelse

Om at se børns begrundelser for at handle som de gør

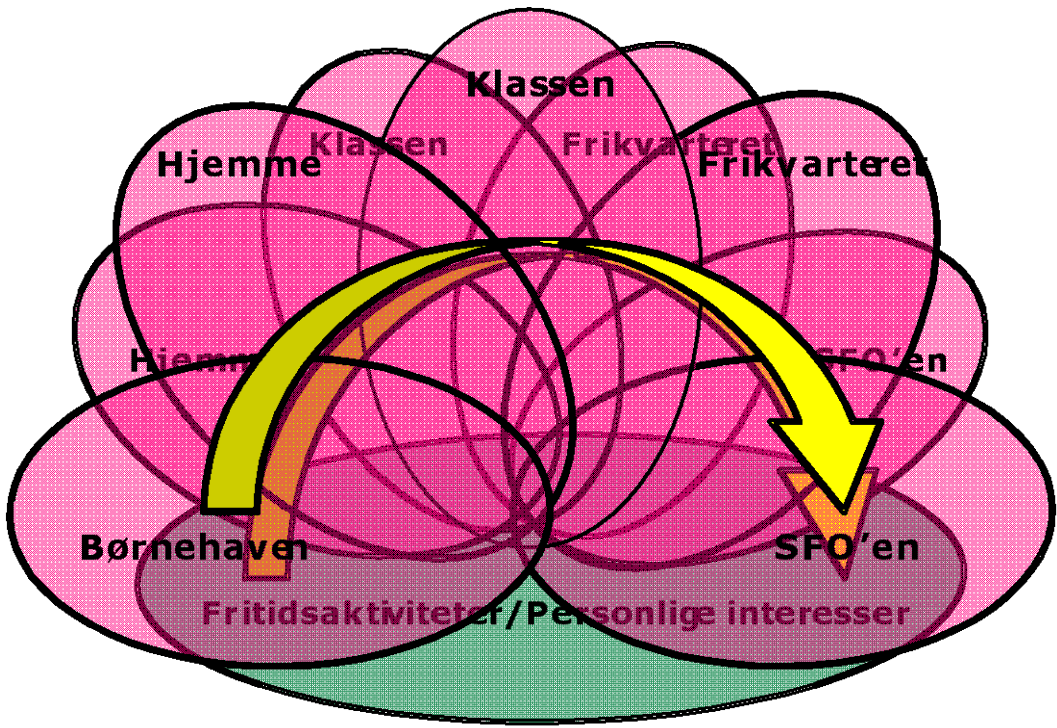
Begrundelser skal ses konkret og situeret

Om at se børns begrundelser for at handle som de gør

- Det er vigtigt at se på børns begrundelser for at handle som de gør for at kunne arbejde professionelt med dem.

Børns liv leves "på tværs" af steder

Hvis man giver sig tid til at se nærmere efter **så giver børns handlinger mening!**

Børn må forstås ud fra de **sammenhænge** de indgår i og ud fra de **betingelser** de har for at handle (deres **handlemuligheder**) i daginstitution, skole og SFO

Forskellige strukturer og placeringer giver børn forskellige muligheder for deltagelse med og blandt andre.

Det er væsentligt at reflekterer over **sammenhængen mellem vores ønsker for børnenes deltagelsesmuligheder og vores egne muligheder** for at skabe eller ændre betingelser for børnenes muligheder. Tage ansvar på egen banehalvdel.

Børns praksis kan ikke ses løsrevet fra de voksnes praksis og slet ikke løsrevet fra de rammer og regler som de voksne sætter op for børnenes liv med hinanden i institutionen.

Interview med pigerne Signe og Helena:

Signe: Det er fordi, at nogen gange så er der nogen der ikke leger med mig, og nogen gange så er der nogen andre nogen der leger. Og jeg går og går og jeg har siget [sagt, red] til min lærer hør lige her, jeg kan ikke finde nogen at lege med mig. Når jeg går, så er det fordi jeg ikke har nogen at lege med.

Okay

Signe: Og jeg går rigtig tit

Hvor går du henne?

Signe Ja altså jeg går nogen forskellige steder: jeg går på legepladsen, jeg går over på min skole og jeg går alle mulige steder

Så går du rundt ude på legepladsen og kigger

Signe: Ja. Og så er der rigtig mange der er i gang med en leg, og ved du hvad så, så er der rigtig mange, der ikke ser mig.

Interviewet fortsat:

Nå. Og det ville være rart at de så dig?

Signe Ja

Så hvis man ikke har nogen at lege med, så ville det være rart hvis dem der var i gang med en leg, de så at man ikke havde nogen at lege med?

Signe Ja

Og det gør de ik'?

Signe Nej det gør de ik', de legede bare videre - de sagde bare "Hej Signe" og så legede de bare videre

Okay

Signe Altså de hører slet ikke efter hvad de voksne siger

Interviewet fortsat:

Helena Altså jeg er også nogen gange lige ved at sige om hun vil være med, men så når jeg det jo ikke, for så begynder hun jo at gå.

Nå

Helena Og så er der nogen der vil spørge mig om noget og bagefter så er Signe helt væk

Nå, så du når slet ikke at spørge selv om du egentlig gerne ville?

Helena Nej

Signe Nej, og nogen gange så hører jeg heller ik' nogen stemmer. Nogen gange så går jeg bare "tralalala", og så hører jeg kun fuglene.

Nå for Søren, ja sådan kan det jo også gå, så kan det jo være svært.

Signe Ja, det er meget svært.

Hvordan kan man arbejde med børns fællesskaber

Om at arbejde med børnefællesskaber:

Om at arbejde med børnenes måder at være sammen på, omgangsformer, "sikkerhed" ved fællesskabet – hvor har vi hinanden? Er vi 'et vi'?

Åbne og *bevægelige* fællesskaber – er vi alle en del eller forhandler vi grundlæggende set *adgangen* til fællesskabet

Organisering af situationer for børnene

Bygger på iagttagelser!

Særlige iagttagelser af børn:

- ***Hvad børn gør frem for hvad de 'er'***
 - Om at tage udgangspunkt i børns situationer, aktiviteter og forløb
 - Om at fokusere på *flere børn* og deres *samspil*
 - Hvordan børnene stiller betingelser for hinanden
 - *Hvad karakteriserer fællesskabets dynamikker de måder børnene er sammen på?*
Hvor ligger der muligheder?
- Vi må placere os strategisk og fysisk tæt på de børn der oplever vanskeligheder i deres sociale relationer
- Vi må udføre pædagogisk detektivarbejde som udforsker børneliv og inddrager flere forskellige perspektiver på situationer og forløb.

Fællesskaber *om* børn

- Samarbejde om børnene internt i personalegruppen
- Samarbejde om børnene på tværs af professioner og steder
- Samarbejde med forældre
- Samarbejde forældre imellem

Vi må forholde os til børnenes deltagelsesmuligheder og stille spørgsmål som:

✘Hvilke relationer har barnet eller børnene adgang til?

✘Hvordan støtter vores rammer og regler børnenes handle- og deltagelsesmuligheder?

Vi må forholde os til prioriteringer af tid og ressourcer

Pointer om børnefællesskaber

- Børn arbejder ud fra en intention om at være med
- Børn deltager med de forudsætninger de har i forhold til de betingelser, der er til stede.
- Vi kan kun forstå, hvad børn har gang i, når vi ser på konteksten for deres handlinger.

Hvis du vil læse mere:

- Højholt, C., Larsen, M. R., Stanek, A. H. (2007): *Børnefællesskaber - om de andre børns betydning. At arbejde med rummelighed og forældresamarbejde*. København, Forlaget Børn og Unge.
- Kousholt, D. (2006): *Familieliv fra et børneperspektiv*, ph.d. Afhandling, Roskilde Universitetscenter.
- Morin, A. (2007): *Børns deltagelse og læring*, ph.d afhandling, Danmarks pædagogiske Universitetsskole.
- Schwartz, I. (2007): *Børneliv på døgninstitution - socialpædagogik på tværs af børns livssammenhænge*, ph.d afhandling, Syddansk Universitet.
- Stanek, A. H. (2008): "Børnefællesskaber ved skolestart", i børnehaveklasselærernes fagblad *Skolestart*, august 2008
- Stanek, A. H. (*In Prep*): "Børnefællesskaber i overgangen fra børnehave til skole", ph.d afhandling...

Kontakt: stanek@ruc.dk